

**NORSK BONDE- OG
SMÅBRUKARLAG**

**Notat
til
Stortingets energi- og miljøkomité
vedrørende
Prop. 1 S
(2017 - 2018)
Om Statsbudsjettet for 2018**

Onsdag 26.oktober 2017

Norsk Bonde og Småbrukarlag vil i dette notatet ta opp to forhold:

1. Kap. 1420 post 73 Tilskot til rovvilttiltak
2. En varslet katastrofe, beitesesongen på Hadeland, Toten og Hurdal.
3. Beiting og biologisk mangfold

1. TILSKOT TIL ROVVILTILTAK (FKT-midler), Kap. 1420 post 73

I saldert budsjett for 2009 ble det avsatt 80,5 mill. kroner til forebyggende og konfliktdempende tiltak rovvilt (FKT-midler.) Bare en inflasjonsjustering av midlene utgjør 15 mill. kroner. I budsjettet for 2018 er det satt av 70 mill. kroner som er samme beløp som i 2016 og 2017. Fra og med 2010 skal FKT-midlene også dekke kostnader til kommunale jaktlag, kompetanseoppbygging og midler til omstilling, i alt omlag 20 mill. kroner. Dette betyr at midler til de tradisjonelle FKT-tiltakene nå i realiteten kun utgjør 50 mill. kroner.

Forvaltningsområdene for gaupe, jerv, bjørn og ulv dekker om lag 55 % av Norges landareal. Innenfor disse rovviltprioriterte områdene finner man 53 % av de som driver aktivt landbruk i Norge; 60 % av alt jordbruksareal i drift; 30 % av landets sauer og lam; og halvparten av arealet som benyttes av samisk reindrift. Dette viser at det er svært mange som blir rammet av den rovviltpolitikken som føres.

I budsjettet for 2018 er det for første gang avsatt midler til konfliktdemping i kommuner innenfor ulverevir. Det er satt av 20 mill. kroner. Det er kommunene som selv avgjør hvilke tiltak de vil sette inn.

Ved behandling av Innst. S. Nr 174 (2003 – 2004) vedtok Stortinget forslag nr. 4 *”Stortinget ber Regjeringen opprette en ordning hvor forvaltningsregionene får en egen pott penger blant annet til fordeling til kommuner som har stor rovviltbelastninger. Kommunene skal selv stå fritt til å velge hvilke rovviltrelaterte tiltak de vil bruke pengene til”*.

Etter 13 år er pengene kommet.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag henstiller til Energi- og miljøkomiteen om å øke posten forebyggende og konfliktdempende tiltak til minimum 110 mill.kroner.

2.EN VARSLET KATASTROFE, BEITESESONGEN PÅ HADELAND, TOTEN OG HURDAL.

Etter myndighetenes vedtak om sterke begrensninger i lisensjakten på ulv vinteren 2017, ble det fra bl.a. Norsk Bonde- og Småbrukarlag uttrykt frykt for at beitesesongen 2017 kunne bli svært "blodig". Bl.a for områdene Hadeland, Toten og Hurdal fikk vi dessverre rett.

På fylkesmannen i Oppland sine hjemmesider har de følgende status pr. 24.10.2017.

Resultatene av kartleggingen for sauebeitebrukerne og beitelagene

- *De 146 sauebrukerne har samlet tapt 1.302.466 beitedyrdøgn, noe som tilsvarer at rundt 13000 sau ikke har vært på utmarksbeite i det hele tatt denne sommeren.*
- *De 146 sauebrukerne har hatt et samlet merarbeid på 26 752 timer. Av dette utgjør ekstraordinært tilsyn i utmark 15 664 timer.*
- *Timebruk knyttet til hjemmebeite er 4 763 timer på tilsyn, 4 605 timer til gjerding og 1 721 timer til «annet arbeide».*
- *I tillegg er en del direkte utgifter spesifisert; dvs til gjerdemateriell, innkjøp av kraftfor og grovfor, veterinærutgifter, transportkostnader ved flytting av sau, beiteleie mv.*
- *Syv beitelag har også hatt utgifter til ekstraordinært tilsyn, administrasjon og kjøring.*

I tillegg kommer 52 besetninger i Akershus.

Hadeland, Toten og Hurdal er prioriterte beiteområder.

Bl.a. Norsk Bonde- og Småbrukarlag har i flere brev til statsrådene Helgesen og Dale tatt opp de økonomiske konsekvensene for beitebrukerne i de aktuelle områdene.

Dette gjelder spesielt.

- Erstatning for tapt tilgang til utmarksbeite. Kompensasjonen for å ha sau på innmarksbeite, grunnet rovvilt er maks kr 7 pr. dyr pr. dag. De som må drive nedforing grunnet høye verdier av radioaktivitet får kr. 10 – kr. 11 pr. dyr pr. dag.
- Det er ikke avklart om beitebrukere som ikke har hatt sau på utmarksbeite i minst 5 uker, vil få utmarksbeitetilskuddet.
- Noen beitebrukere har ikke hatt tap, men de har nedlagt et betydelig arbeid med ekstra tilsyn og leting etter døde dyr. Også disse beitebrukerne må kompenseres for merarbeid.
- Erstatning for tapte inntekter til beitelagene. Beitelag får tilskudd til administrativ drift etter antall dyr sluppet på utmarksbeite.

Det råder stor usikkerhet blant beitebrukerne på Hadeland, Toten og Hurdal om hva som vil bli de økonomiske rammene for kompensasjonene.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag ber Energi- og miljøkomiteen bidra til full kompensasjon for skader og merutgifter for beitebrukerne i de aktuelle områdene.

3.BEITING OG BIOLOGISK MANGFOLD

I et forskningsprogram under MILJØFORSK slås det fast:

”Etter å ha vurdert beitingens langtidspåvirkning på en rekke ulike faktorer, er en hovedkonklusjon at et moderat beitetrykk gir flere naturgoder i fjellet enn opphør av beite. Hvis beitedyrene tas bort, vil dette, selv på kort sikt, skape tilvekst av bjørk som snart vil vokse ut av rekkevidde for sauen”.

I NINA rapport 808 fra 2003, heter det:

”Samlet sett er opprettholdelse av husdyr i regionen(øst for Glomma) svært viktig når det gjelder bevaring av det biologiske mangfoldet.

Husdyr på utmarksbeite tar opp om lag 300 millioner forenheter pr. beitesesong.. Dersom bonden skulle kjøpe en tilsvarende mengde forenheter i form av kraftfor(kr. 4,00 pr. kg) så representerer utmarksbeite en verdi på 1200 millioner kroner. Et forsiktig anslag fra Skog og Landskap er at husdyr kan doble opptaket av for på utmarksbeite.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag mener den rovviltpolitikken som føres i dag og som fører til store beitefrie områder, er en trussel mot det biologiske mangfoldet.